

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

інституту педагогіки і психології

Навчально-наукового

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАРОДНА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА»**

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Бакалавр»
(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

28 серпня 2024 р.

Голова

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробники:

ШЕВЧЕНКО Таїсія Станіславівна, викладач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАРОДНА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА»**

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		3-й	-
		Семестр	
Загальна кількість годин - 96		1-й	-
		Лекції	
		12 год.	-
		Практичні, семінарські	
		12 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		72 год.	-
		Консультації	
- год.	- год.		
Вид контролю: залік			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчального курсу «Народна художня культура» полягає в комплексному вивченні, збереженні та популяризації української народної художньої спадщини, а також у формуванні у студентів глибокого розуміння цінності і ролі народної культури в сучасному суспільстві.

Завдання:

- засвоїти теоретичні та практичні знання про основні складові народної художньої культури, її види та жанри;
- ознайомитися з історичним розвитком народної культури, важливими подіями, постатями та явищами, які вплинули на формування української культурної спадщини;
- сприяти формуванню естетичного смаку та емоційного сприйняття народної художньої творчості через вивчення народних пісень, танців, декоративно-прикладного мистецтва та інших видів творчості;
- розвивати вміння аналізувати та інтерпретувати твори народної культури, відзначати їх значення у контексті сучасного життя.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальний курс «Народна художня культура» покликаний виховувати повагу та любов до української народної культури, розуміння її значення для збереження національної ідентичності та культурної самобутності та формувати у студентів усвідомлення ролі народної культури у міжкультурному діалозі та інтеграції в європейський та світовий культурний простір. Також для майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності важливо розвивати практичні навички у виконанні народної музики, танців, декоративно-прикладного мистецтва, організації культурних заходів і фольклорних свят. Такий результат може бути можливий при паралельному вивченні дисциплін: «Театральна педагогіка», «Педагогіка дозвілля», «Сценарно-режисерські технології соціокультурної діяльності», «Акторська майстерність», «Соціокультурна анімація» та іншими.

3. Результати навчання за дисципліною

Після вивчення дисципліни «Народна художня культура» студенти отримують **компетенції** щодо набуття професійних знань та практичних навичок з організації івентів різного рівня, а саме:

Знання	ФК-1	Володіння базовими загальними знаннями з соціальних, гуманітарних та економічних наук для розв'язання професійних завдань.
	ФК-4	Володіння спеціальними поглибленими знаннями з основ соціокультурної діяльності, соціокультурного менеджменту і маркетингу, культурно-дозвіллевої діяльності, їх методичного, ресурсного та технологічного забезпечення.
	РН-1	Знання й оперування нормативно-законодавчою базою, яка визначає засади державної культурної і соціальної політики та регламентує діяльність закладів соціокультурної сфери в Україні.
Уміння	ФК-14	Уміння креативно мислити відповідно до викликів сьогодення, генерувати ідеї, упроваджувати нові стратегії соціокультурної діяльності.
	ФК-5	Уміння використовувати технології соціокультурної діяльності у роботі з різними віковими та соціальними категоріями населення, в тому числі з урахуванням гендерного підходу.
	ФК-16	Уміння керувати власною кар'єрою та знаходити відповідні засоби подальшого підвищення кваліфікації у сфері менеджменту соціокультурної діяльності.
Комунікація	РН-6	Вільно спілкуватися (як рідною, так і іноземними мовами) з фахівцями соціокультурної сфери (України та зарубіжжя), представниками державної адміністрації й місцевого самоврядування, громадськими організаціями, ЗМІ, керівниками, підлеглими, клієнтами.
	ЗК-4	Готовність до співпраці з колегами, роботі в команді; здатність виконувати професійні завдання під керівництвом лідера, демонструючи здатність до врахування вимог дисципліни, планування та управління часом
	РН-11	Поширювати інноваційний досвід діяльності закладів соціокультурної сфери в контексті реалізації завдань державної культурної політики, соціального і

культурного виховання громадян.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 - 100	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
82 - 89	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
74 - 81	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
64 - 73	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
60 - 63	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 - 59	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни.
1 - 34	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки.

Розподіл балів

Поточний контроль						Разом	ІНДЗ	Сума
РОЗДІЛ №1			РОЗДІЛ №2					100
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 2.6			
Поточний контроль						60	20	
10	10	10	10	10	10			
Контроль самостійної роботи						20		
-	4	4	4	4	4			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль за видами діяльності студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, оцінюванням виконання практичних завдань, самостійної роботи, а також оцінювання ІНДЗ. За результатами суми усіх видів робіт виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS. Засіб діагностики успішності навчання: залік.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
з навчального курсу
«Народна художня культура»**

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Наявність оформлених належним чином тез конференції чи статті за обраною темою	15 балів
2	Підготовка тез конференції чи статті до публікації	5 балів
Разом		20 балів

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. Сутність народної художньої культури.

Тема №1: Поняття та історичні особливості становлення народної художньої культури.

Визначення терміна "народна художня культура". Основні складові та ознаки. Відмінність від інших культурних форм. Історичні етапи розвитку. Дохристиянський період: обряди, ритуали, пісні. Середньовіччя: козацька доба, вплив історичних подій. Періоди колонізації та гноблення: збереження культурних традицій. Формування і збереження традицій. Роль усної народної творчості. Вплив сусідніх культур.

РОЗДІЛ I. Сутність народної художньої культури.

Тема №2: Особливості використання народної художньої культури у соціокультурній діяльності.

Розуміння соціокультурної діяльності. Визначення та цілі соціокультурної діяльності. Функції народної художньої культури у соціокультурному контексті. Збереження ідентичності. Сприяння соціальній інтеграції та розвитку громади. Приклади використання народної культури. Фольклорні свята. Освітні програми та майстер-класи.

РОЗДІЛ II. Види і жанри народної художньої культури.

Тема №3: Особливості українського фольклору.

Усна народна творчість.

Визначення фольклору. Поняття та види усної народної творчості. Основні жанри українського фольклору. Пісні, казки, легенди, прислів'я та приказки. Функції фольклору в житті народу. Передача знань та моральних цінностей. Виконання обрядових функцій.

РОЗДІЛ II. Види і жанри народної художньої культури.

Тема №4: Українське декоративно-прикладне мистецтво.

Визначення декоративно-прикладного мистецтва. Основні особливості та значення. Види декоративно-прикладного мистецтва. Вишивка, гончарство, ткацтво, різьба по дереву. Роль декоративно-прикладного мистецтва у народній культурі. Збереження традицій. Взаємодія з сучасним мистецтвом.

РОЗДІЛ II. Види і жанри народної художньої культури.

Тема №5: Музична та танцювальна народна творчість.

Визначення музичної та танцювальної народної творчості. Основні поняття. Жанри народної музики. Народні пісні, інструментальна музика, обрядова музика. Танці як форма народної творчості. Основні види танців (гопак, аркан тощо). Соціальний та культурний контекст виконання танців.

РОЗДІЛ II. Види і жанри народної художньої культури.

Тема №6: Особливості сучасної народної художньої культури та перспективи її розвитку.

Сучасний стан народної художньої культури. Відродження традицій у нових формах. Виклики та загрози. Глобалізація та культурна асиміляція. Перспективи розвитку. Інтеграція сучасних технологій. Популяризація народної творчості через медіа та освіту.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.
РОЗДІЛ I. Сутність народної художньої культури.												
Тема №1: Поняття та історичні особливості становлення народної художньої культури.	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема №2: Особливості використання	14	2	2	-	-	10						

народної художньої культури у соціокультурній діяльності.												
РОЗДІЛ II. Види і жанри народної художньої культури.												
Тема №3: Особливості українського фольклору. Усна народна творчість.	14	2	2	-	-	10						
Тема №4: Українське декоративно-прикладне мистецтво.	14	2	2	-	-	10						
Тема №5: Музична та танцювальна народна творчість.	14	2	2	-	-	10						
Тема №6: Особливості сучасної народної художньої культури та перспективи її розвитку.	14	2	2	-	-	10						
Усього годин	84	12	12	-	-	60						
ІНДЗ	12	-	-	-	-	12						
Усього годин	96											

Теми лекційних занять

№ п/п	Тема та зміст лекції з висвітленням основних її питань	Кількість годин
РОЗДІЛ I. Сутність народної художньої культури.		
1	Тема №1: Поняття та історичні особливості становлення народної художньої культури.	2
2	Тема №2: Особливості використання народної художньої культури у соціокультурній діяльності.	2

РОЗДІЛ II. Види і жанри народної художньої культури.		
3	Тема №3: Особливості українського фольклору. Усна народна творчість.	2
4	Тема №4: Українське декоративно-прикладне мистецтво.	2
5	Тема №5: Музична та танцювальна народна творчість.	2
6	Тема №6: Особливості сучасної народної художньої культури та перспективи її розвитку.	2
Загалом		12

Теми практичних занять

№ п/п	Тема та зміст заняття з висвітленням основних її питань	Кількість годин
РОЗДІЛ I. Сутність народної художньої культури.		
1	Тема №1: Поняття та історичні особливості становлення народної художньої культури.	2
2	Тема №2: Особливості використання народної художньої культури у соціокультурній діяльності.	2
РОЗДІЛ II. Види і жанри народної художньої культури.		
3	Тема №3: Особливості українського фольклору. Усна народна творчість.	2
4	Тема №4: Українське декоративно-прикладне мистецтво.	2
5	Тема №5: Музична та танцювальна народна творчість.	2
6	Тема №6: Особливості сучасної народної художньої культури та перспективи її розвитку.	2
Загалом		12

7. Рекомендовані джерела інформації

Базова:

1. Білик Б.І., Горбань Ю.А., Калакура Я.С.. Історія української та зарубіжної культури. К., 2000.
2. Гречко В., Чорний І., Кушнерук., Режко В. Історія світового та українського мистецтва. К., 2000.
3. Історія світової культури. Гол.ред. Т.Л. Левчук. 2-ге видання. К., 2000.
4. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво. Навчальний посібник. – Львів. Світоч. 2004.
5. Лобас В.Х. Українська і зарубіжна художня культура. К., 2000.
6. Панфілова Т.О. Історія мистецтва: навчально-методичні рекомендації. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005.
7. Українське мистецтво у полікультурному просторі. За ред. О.П. Рудницької. К., 2000.

Допоміжна:

1. Баканурський А. Українська фольклорна драма. / А.Баканурський. – Одеса: ОГДНТ. – 1993. – 60 с.
2. Барановська Н.М. Національна історико-культурна спадщина в системі історичної пам'яті та викликів сучасної глобалізації. Historical and Cultural Studies. 2016. Volume 3, number 1. P. 7 – 12.
3. Бойко А. Педагогічний потенціал національно-культурних традицій // Рідна школа. – 1999. – № 10. – С. 12–15.
4. Борисенко В. Традиції та життєдіяльність етносу. К. : Унісерв, 2000. 191 с.
5. Найден О.С. Орнамент українського народного розпису. К. : Наукова думка, 1989. 178 с.
6. Садовенко С. М. Українська народна художня культура в контексте наукового знання: культурологічні аспекти концептуалізації / С.М.Садовенко // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури.- 2018. - Вип. 40. -С.46-59.-Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apitphk_2018_40_8

Інформаційні ресурси:

1. Історія світового мистецтва. URL: <http://www.worldarthistory.com/ua/>
2. Історія мистецтв. URL: <https://sites.google.com/site/istoriamistectv97/>
3. Мистецький арсенал. URL: <https://artarsenal.in.ua/uk/vystavka/chyste-mystetstvo/>
4. Художня культура. URL: <https://sites.google.com/site/hudoznakultura15/>
5. Центральний державний архів кіно, фото та фонографічних матеріалів ім. Пшеничного URL: <https://tsdkffa.archives.gov.ua/>

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Комп'ютер, мультимедійна дошка, проектор та музична апаратура професійного рівня.
2. Використання комп'ютерних програм Point, AIMP, Windows Movie Maker, Google-таблиці та інші.